

Wella-Roberts,

un

**wianna besdeewiga-, atgreesiga- un gohdibas-
pilla dsigwe.**

Jānents no Wabzu wezjeem tautā-rafsteem.

Ņelgawā,

druffabts pee J. W. Steffenhagen un debļa.

1867.

No zensures atvehlehtis. Jalgawâ, tamm 26. Juhli 1867. Nr. 105.

1206466377

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

1.

Wezzôs laifôs Normandijâ, kas peederr pee Franzijas walsts, waldija erzogs (leelstungs) Huberts wahrda. Tas bija duhfchigs, taisnigs un mihligs fungs, kas katram, kam teefa un taisniba bija, tam to arri isdewa. Ur labbu draugu padohmu winsch bija apprezzejees ar Burgundes erzoga skaištu, Deewa=bihjigu un tiffufchu meitu, un tee mahjoja Rues (Rouen) pilfatâ sawâ leelkundsiġa pilli, no wisseem pawalstneefceem mihleti un zeeniti. Wiſs teem bija papillam un nekas zits netruhfka pee winnu laimes, tã tiffai behrni; ja Deews tohs buhtu dewis, tad buhtu wiſs. Gan tee pašchi pee tam nebija wainigi: tee mihlejahs mihligi un bihjajahs Deewu; gahja labpraht basnižã, apdahwinaja nabbagus baggatigi, bija mihligi un labprahtigi ar katru un baggati wiffaddôs tiffumôs un garra ſaprašchanã. Tã tee dſihwoja astonpazmit gaddus, bes ka winnu lauliba teem kahdu behrnu buhtu atneffufe. Tad kahdã deenã erzogs ittin dohmigs un ſkummigs us jakti isjahja, pats pee ſewis tã runnadams! „Nedsu labbi, ka gandrihs wiſſahm gaſpaſchahm irr tahdi kohſchi behrni, ar kam tahs warr papreezatees laifu pakawedamahs; tik mannai ſeewai ween nekas naw! Noprohtu tadeht, ka eſmu no Deewa eenihdehts, un tas wehl irr leels brihnumš, ka pats ſewim ne=eſmu nelahdu nelaimi padarrijis.“ Tã launais, kam arween prahts irr zilwefus peeſtrahpt, arri ſcho erzogu muſſinaja us nelabbahm dohmahm, un winsch

ittin fa=ihdſis no jaſts uſ mahjahm pahrahja. Sawai gaſpaſchai ſawas behdaſ iſfuhdſejis, kaſ tam deen' un naſti ſirdi mohzija, arri ta par to noſlumma tiſ gauſchi, ka prahta ſajukka un ſchahdâ aplamâ ne=apdoh=miâ patte pee ſewis runnaja: „Ja nu Deewam naw taſ ſpehſ mannim behrnus doht, nu, tad lai taſ no=teef wella wahrâ! Un ja dabbuſchu behrninu uſ flehpja liſt, tad to ar meeſ' un dwehſeli tam ſaunajam at=dohſchu!“

No ſchiſ ſtundâſ taſ gaddijahſ, ka leelmahte pa=liſka tahdu ſauſchu; un kad winnaſ dſemdeſchanaſ laiſſ tuwaſ nahza, tad ſawadſ brihnumſ tur gaddijahſ. Weſſelu mehneſi preeſſch dſemdeſchanaſ tai uſbrukka ruhſtaſ ſahpeſ un tâ rahdijahſ, ka winnai dſemdeſchana nebuſ beſ leelahm zihniſchanahm. Un ja winnaſ pee=derrigeſ nebuhtu no wiſſaſ ſirdſ par winnaſ luhguſchi grehku peedohſchanu un neiſdarrijuſchi daudſ labbuſ darbuſ, tad winna gan ar wiſſu to behrnu buhtu aiſgahjuſe. Winnaſ jumprawâſ, ko ſmalkaſi ſauz par piſldamehm, kaſ winnai klaht ſtahweja un redſeja wiſſu, ko winna iſzeeta, leeliſchli iſtruſkâhſ un pahrbihjahſ par wiſſahm tahm brihniſchſigahm ſihmehm, ko pee ta behrna dſimſchanaſ dſirdeja un redſeja. Jo, kad ceſſch wiſſahm gruhtahm mahteſ ſahpehm un zihniſchanahm taſ behrninſch weenreiſ dſimma, tad uſſahpa tahda mella padebbeſſ, kâ naſts; ſibbini kâ dſihwſ ſarſanſ uggunſ weenâ gabbalâ no taſſ ſchahwahſ ahra un tahdi bahrgi pehrſoni ruhza un duhza, ka bija jadohma, nu teefſcham patſ paſauleſ gaſ buhſ klahtu; jo brihſcham iſliſſkâhſ it kâ wiſſa debbeſſ pahſſchſeltohſ. Wehji no wiſſahm tſchetrahm debbeſu puſſehm iſlauſahſ uſ to nammu, kurrâ ta behdu ſeewina ſawas behrnu raiſeſ zeeta, tâ ka taſ trihzeja un kraſteja ween, un gabbali no jumta un ſtuhreem norauti, putteja pa gaiſu apkâhrt kâ ſpaſſi un daſchi ſchſeldari tahſi aiſneſti, ſemme nokritta. Wiſſi fungi un gaſpaſchaſ pilli nu wairſ zittu neko nezerreja,

ka fchi breefmiga wehtra wiffu pilli fagahfchs, jeb pazels gaisã un tad semmẽ nomettihs weenãs schturbãs. Beidsoht tatschu Deews palihdseja, ka wehtra pahrgahja un gaisã palikka rahmaks. Behrninsch pa to breefmas laiku bija peedfimmis, kohfchs puisens un jau tuhdat tif leels kã zitti behrni wesselu gaddu wezzi. Wiffi, kas to redseja, isbrihniyahs par winna leelumu un kohschumu. Behrninu nu aisneffa basniza (jo tannis laikõs behrnus neturreja tif ilgi kã taggad, mehnescheem bes kristibas, bet pa neddelas laiku to wajadseja nokristiht); un tur winnam kristibã dewa to wahrdu Roberts. Tiklab us, kã nõ basnizas neffoht, behrns aplam lihwejahs un brehza. Drihs winsch dabbuja arri leelus sohbus, un emmahm, kas to sihdiya tã kohda, ka pehzak uweenu wairs newarreja dabbuht, kas to sihdiauatu, un newarreja nefo zittu dariht, ka behrnu dsirdinaht ar raggu, fo ar faldu peenu peeletu winnam muttẽ bahsa. Jau preeksch gadda laika winsch muddigi apfahrt tekkalaja un runnaja tif skaidri, kã zitti behrni peektã gaddã. Bet jo leelaks auga jo wairak rahdijahs, ka buhs leelais pahrgalwneeks, waj deemischehl rasbaineeks. Nej wihrs nej seewa nespehja winnu sawaldiht un kad fatikkahs ar zitteem maseem behrneem, tad tohs fitta ar duhrehm, mehtaja ar akmineem, waj gramschoja teem azzis ahra. Dauds reis sehni fapulzejahs us eelu kohpã, gribbedami to sawã widdũ dabbuht un tad winnam us weenreis pa wiffahm reisehm atmakfahrt, bet kad tee winnu redseja nahkam kã niknu bulli, tad neweens neeedrohschiuajahs tam pretti kertees, bet fleegdami: „wella Roberts nahk!“ tee wiffi aissprukka un isfschlihdã, kã aitas no wilka. Drihs pehz tam wiffi behrni, kas ween winnu pasiuna, to eesauza par „wella Robertu,“ un fchis wahrds winnam arri zauru muhschu palikka.

Tahds bija Roberts sawõs behrna gaddõs. Wezaki un zitti tahs semmes baroni, kas tur apfahrt dsihwoja, to redsedami smehjahs: „Ah, Roberts buhs duhschigs

wihrs; brihscham gan eet drufzin pa traffi; bet tee tikkai behrna stikk un behrnu lustes, kas tahdas behrnam warr leegt. Kad pa-augs leelaks, gan tad paliks apdohmigaks un meerigaks, u. t. j. pr. Bet tà nebija wis, un jo augu leelaks, jo palikka pahrgalwigaks un rupjaks. Jo kà nifna sahle, ja to pee laika ne-israwe, patte no fewis nebuht nenihkt, bet plefshahs un rauga labbu fehllu apflahpeht: tà arri Roberts, jo auga jo peenehmahs fliftumà un niknumà: skraidija pa eelahm un kurre ween fatikka, to fitta un gruhda wirfù us muhra stuhreem un stabbeem waj zittahm tahdahm leetahm, kas preefshâ gaddijahs; un brihscham istaisijahs kà pufstraks. Kad jau daschas brehkschanas un fuhdsibas pahr winnu pee leelfunga nahza un pats tehws, erzogs azzis wairaf us winnu mettis, tohs blehdigus eeraddumus un pahrgalwibas skaidraf jo skaidraf eeraddija un pee tam labbi noredseja, ka us tahdu wihfi winfch gluschi nelabbôs zekôs no-ees, tad sehnu jau septinus gaddus wezzu atfauza sawâ preefshâ un tà us to runnaja: „Man dehs, laiks jak irr, ka tewim peenemmu skohlmeisteri, kas tew mahza labbus tiffumus un zittas derrigas mahzibas; jo jau effi tik wezs, ka warri mahzitees.“ Roberts to gan paklausija, un nu winnu nodewa pee labba, gudra skohlmeistera, lai tas to wadditu un mahzitu. Tè nu kahdâ deenâ gaddijahs, ka skohlmeisteris Robertu gribbeja pahrmahziht par kahdahm dsihwahn blehnahm, ko padarrijis un tam peeteiza tahdas blehnas wairs nedarriht, jo tad winfch tam wehl bahrgafi usbrufshoht. Bet, ko dohmajeet? Roberts us teem draudeem israhwa nafi no kabbatas, to ceduhra skohlmeisterim fruhtris, ka affiuis pee wiina kahjahm pluhda un tas kitta pee semmes un bija nobst. Roberts nu mahzibas grahmatu mirronim wirfù mesdams fleedfa: „Schè tewim pascham tawa gudriba! Ne gribbu nekahdu preesteri nedl muhku par sawu skohlmeisteri!“ — No ta laika wairs newarreja dabhuht ne-

kahdu fkoohlmeisteri, kas usnemtohs wiinnu mahziht un audsinacht. Un ta tad wiinnu palaida sawa wakkâ, lai patš eet un darra, fo gribb. Nu finnama leeta, ka Roberts padewahs wissam flittumam, dšihwoja pasaulê kâ pašam patikka, nelahwahs no neweena zilweka neko mahzitees, saimoja Deewu un wiinna fwehtu basnizu. Basnizâ, kad preesteri stahweja pee Deew' augstajo (fwehta wakkarehdena luhgšchanahm), tad winsch teem metta pelnus waj puttekus muttê; ja redseja kahdu basnizâ fwehti Deewn luhdsam, tad winsch ar duhri tam gruhda ta pa pakauši, ka deggonu prett plahnu šagruhda un negribbejšucham bija plahns jabutšcho. Rats to redsedams nošplahwahs.

Erzogs pee sawa dehla tahdu besdeewigu dšihwi un negantigu prahtu redsedams, wehlejahs, ka tahds labbak nemas nebuhtu peedšimmis. Arri leelmahte noškumma par to gaušchi; un kahdâ deenâ ta us sawu fungu teiza: „Muhšu dehs irr jau pee-audšis un wezs deesgan; dohmaju, ka buhtu laiks, to šist par brunneneeku (Ritteri). Warrbuht ka tahdâ wihra kahrtâ tizzis, winsch wairak labbofees.“ Erzogs peenehma sawas feewas padohmu. Roberts tobrihd bija tikkai astonpazmit gaddus wezs. Waffarasfwehtkôs erzogs ša-aizinaja sawus augstakus baronus un zittus leelus fungus; šauza sawu dehlu wissu šapulzejšuchohs fungu preeškâ. Un kad teem sawas nodohmas bija išteizis un wissi bija ar meeru, tad winsch us sawu dehlu teiza: „Robert, mans dehs! klausees, fo us sawu labbu draugu padohmu tewim teikšchu: esmu nodohmajis tewi šist par brunneneeku, lai tu warretu ša-eetees un šarunnatees ar zeeni-geem wihreem, dšthtohs pehz brunneneeka tikkumeem un atmeštu sawus netikkumus, fo wissi gohdigi laudis apšplauj. Roberts us to atbildeja: „Mans tehws, darreet, fo gribbeet. Mannim tas ween'alga, waj esmu augšs waj šems. Esmu apnehmees tikkai to darriht, us fo mans prahts stahw; negribbu arri neko labbak darriht,

kà lihds schim. Mannim par to nekahdas behdas, waj esmu brunneneeks, waj appafscheeneeks, kad tiffai paleeku fawanneeks!" Tà runnadams Roberts aisgahja prohjam; un kad patlabban bija waffarasfwehtki un basniza pilla ar tizzigeem Deewa luhdsejem, tad winsch kà besprahtis fkrehja us turren, un kas us zella gaddijahs preefschà, tohs grahba pee krahga un fweeda ritteniski ween prohjam. To deenu pehz waffarasfwehtkeem to usfitta par brunneneeku. Erzogs nu lifka isfaukt leelu turnereschanohs, pee ka arri usjahja brunneneeks Roberts, kas nu bija tahds, ka wairs ne Deewu, ne wellu nebihjahs. Kad turnereschanas spehle eefahkàhs, tad brunneneeks Roberts tur maisijahs un strahdaja kà lauwa, netaupija neweenu un metta pee semmes, ko aisgrahba, tà ka brunneneeki kitta kà spalli. Weenam bija pahrlausta rohka, ohtram kahja, trescham kallis u. t. j. pr. To kattris, kas ar winnu fatikkahs, nepalikka bes bruhzehm. Desmits sirgus winsch jau bija pagallam nojahjis. Kad erzogam to stahstija, tad winsch par to dikti eedusmojahs, dewahs spehle eefschà un pee leelas strahpes pawehleja apstahtees un wairs nejahdeleht. Bet Roberts graffidamees kà besprahtis, nebuht nelikkahs fawa tehwa wahrduus dsirdejis, jahja un zirta pa labbu un kreifu pussi, ka sirgi un jahtneeki schlihdà un tai paschà deenà winsch trihs tohs duhschigakohs brunneneekus pagallam nosfitta. Kad to redseja, tad wiffi fauza, lai winsch apstahjoht; bet welfti. Tiffai tad, kad redseja, ka us turnes plazzi wairs neweens zilweks nebija un tur wairs nekahduus launus darbus newarreja padarriht, tad eespeeda sirgam peefschus fahnos un aisfkrehja prohjam us zittu gabbalu, tur atkal kahduus ehrmastikkus isdarriht. Tur kahdà fluffà weetà winsch fapulzinaja wiffadus blehdigus zilwekus un darbojahs wehl jo nifnaki neka pee pils. Seewas un meitas winsch nolaupija, wihrus nokawa, tà ka pa wiffu Normannu semmi neweens zilweks nebija, kam Roberts nebuhtu pahri darrijis. Erzogam weena

wehst's pehz ohtras atnahza, kas tam pasluddinaja Roberta negantigu dsihwi Normandija. Weens fuhdsejahs: „Zuhfu dehl's irr mannai seewai gohdu laupijis!“ Dh-trais: „winsch mannim meitu laupijis;“ treschais: „winsch mannu mantu mannim nosad'sis;“ zettortais: „winsch manni pee nahwes fasittis,“ u. t. j. pr. Biffi laudis farunnajahs kohpa un gahja fawam semmes tehwan fuhdseht winna dehla pahrgalwibu. Erzogam pee tah-dahm fuhdsibahm firds palikka gauischam gruhtha no schehluma. Raudaja, ka gandrihi wiffas azzis israudaja, un raudadams luhdja: „Gudrais Deems! Jau reisu reisehm tewi biju luhd'sis, lai mannim dehlu dohtu. Nu mannim dehl's; bet tas mannim darra tikdaud's firdhestus, ka pats nebuht nesinnu, ko eefahkt, ko darriht; un labbat buhtu wehlejees, ka nekahda dehla nebuhtu. Bet nu tewi peefauzu, af schehligais Deems! suhti tahdu palihdsibu, kas mannim schihs behdas atweeglina un mannu dehlu no winna pohsta dsihwes atgreesch!“

Starp faweem labbeem draugeem erzogam bija weens brunneeneeks, kam ais wisseem zitteem par fawu noskum-muschu kungu wairaf bija schehl. Tas winnu ta us-runnaja: Zeenigs leelskungs! Ne-eedusmojeetees, kad Sum's dohdu to padohmu, fawam dehlam pakkaf fuh-tiht un to list mahjas pahwest. Un tad ar faweem draugeem un gudrajeem to par fawu fliktu dsihwoschanu pahrmahzijusch, pawehleet tam zeeti no fawas negantigas dsihwes atstahtees. Ja winsch tad neklausja, tad darreet ar to, ka ar katru sweschineeku. Metteet winnu zeetuma un darreet ar winnu ka pehz teefas un liffumeem peenahkass.“ Erzogs brunneenekam par winna labbu padohmu pateizees, darrija pehz ta. Isfuh-tija wihrus, fawu dehlu usmekleht, un fur to atrastu tuhdat lihdsnemt un west pee fawa tehwa mahjas. Roberts bija patlabban leelas zihksteschanas, kad dsirdeja, ka laudis fapulzinajuschees un pee tehwa, ta erzoga par winnu fuhdsejusch. Drihi pehz tam arri atnahza tur tee wihri,

ko erzogs bija isfuhtijis, winnu usmekleht. Roberts tohs fanehna bahrgi. Winfch teem isduhra azzis, ta runnadams: „Nu Fuchs, manni fungi, warrefeet labbi gulleht! Gijeet un fakteet mannam tehnam, ka es winnam spihdedams, Fums wiffas azzis esmu isduhris. Matris, kas to dsirdeja, par to fatruhkahs. Tee wihri ar sawahm ismaitatahm azzihm raudadami atgreesahs atpaklat pee sawa erzoga un fuhdsejahs: „Kungs, fkattees, ko taws dehs Roberts mums padarrijis!“ Erzogs par to dikti fapiktojahs, un dohmadams dohmaja, ka tas sawu dehlu tahdos taunos darbos warretu sawaldiht.

Winfch tadeht fapulzinaja sawu fleppenu rahti. Un us to gudrafajo baronu padohmu winfch isfuhtija wehstis us wisseem pilfateem un pee wisseem aprinka waldineekem pa wiffu sawu erzoga walsti, un teem wisseem zeeti pawehleja, us to gahdaht, ka winna dehlu rohka dabbutu un winnam nodohstu. Roberts ar saweem beedreem tahdu pawehleschanu dsirdeht dabbujufchi, warren fatruhkahs. Winfch pats sohbus greesdams nikni apshwehrejahs, ar farru zeltees prett sawu tehnu un tam wiffu semmi nopohstih. Us tam winfch lifka beesatumscha mescha stipru nammu usbuhweht un nomettahs tur mahjoht. Bija nejauka weeta; wifs apkahrt stahwas, plikkas flintis un brifstufi; un derreja wairak mescha shwehream neka zilwekeem par mahjoschanas weetu. Schè nu winfch tohs blehdigakos no saweem beedreem fapulzinaja: saglus, flepkawus, zella laupitajus, basnizas apgahnitajus, un wiffus tahdus negantneekus, kas gaddahs appakfch faules. Roberts pats bija teem tas preekschneeks. Schi mescha tee nu tohs negantigakos darbus isdarrija. Rohpmanneem un wisseem, kas pa to zellu nahza, tee pahrgreesa rihkles, ta ka neweens wairs neeedrihstehjahs pa to zellu eet, baididamees no ta wella Roberta un no winna beedreem, jo tee wiffi bija ka plehsigi wilki. Ar saweem laupijumeem mahjas pahrnahkufchi, tee padewahs wiffados grehkos un

beskauniba, dsihwoja baggatigi rihfchanâ un plihfechanâ; neturreja nekahdus gohdigus fwehtfus, jo teem bija fwehtfi zauru gaddu.

È nu gaddijahs, ka Roberts, kas allasch us launu dohmaja, weenreis sawu stipru pilli atstahja un aisgabja meschâ. Tur paschâ mescha widdü winnam fatikkahs septini weentulli, fwehti Deewa-bihjigi laudis, kas besnekahdahm raisehm gabja sawu zekku. Roberts jahja teem wirfû un tohs fitta ar sawu sohini. Tee bija drohschi un duhschigi wihri un septini buhdami, buhtu warrejuschi gan pretti turretees; bet tee to nedarrija, Deewu mihledami un tam padohdamees, lai winsch ar teem darra, ko gribbedams. Roberts tohs wiffus septinus nositta un tad apfmeedams teiza: „È nu esmu smukku putnu ligidu isphostijis un teem fwehteem behrineem wisseem mohzekka frohni us galwas uslizzis.“ Behz schi neganta darba winsch nahza atkal no mescha mahjâs, flittaks neka aisgabjis, un israhdiyahs lâ pats wels no elles dibbina islahpis. Wiffas drehbes tam bija affinainas un winsch isflattijahs wehl jo nejaukaks neka flakteris, kad tas nahk no kauschauas-benka. Ur tahm paschahm drehbehm winsch kahpa atkal sîrgam muggurâ un jahja us lauku. Swahri, krells un ghimis, wifs bija farkans ween no affinihm. Tahk jo tahlu jahjis, winsch isjahja us Darles pilli. Us zekka awju-gannu fatizzees un to isprassijis, tas winnam tur pastahstija, ka winna mahte, erzoga leelmahte, schi paschâ deenâ us to pilli nahkfoht pufsideenu turreht. Tadeht winsch us turren jahja, jo bija uelabbas dohmas firdi. Tif tuwu pee pils peejahjis, ka laudis to eeraudsija, tee wiffi istruhlahs un behga lâ falki no sunna. Zitti eeflehdjahs sawos nammos un zitti behga basnizâs. È nu Roberts pirmu reisi redseja, ka zitti winna preekschâ behga un tapat arri pirmu reisi sahka par few paschu dohmaht. Winsch dsilli nopuhtahs un sahka ruhkti raudaht: „Ak tu wiffuwaldigais Deews! Kâ tas nah-

fahs, ka wiffa pafaule no mannim behg! Esmu gan nelaimigs un samaitajees zilweks! Mannim ta leekahs, ka esmu spittaligs, waj schihds! Wiffa manna dsihwiba gan irr nolahdeta un eenihdeta. Rabbi nu noredsu, ka esmu atstahts no Deewa un pafaules.“ Ar tahdahm dohmahm un ruhktahm firds sahpehm, winsch aisjahja pee pils wahrteem, un nolehza no sirga semme. Bet tur nebija neweens zilweks, kas buhtu eedrohschinajees winnam pretti nahkt un sirgu faent; tadeht winsch faehmahs pats un peefehja sawu sirgu pee wahrteem. Tad sawu affinainu sohbinu rohkâ turredams, gahja us pilli, fur winna mahte, ta erzoga leelmahte patlaabau bija abraufuse.

Leelmahte jau deesgan no sawa dehla negantibas bija dsirdejuse, un tadeht, kad to nu redseja nahkam, tad ta neschehligi isbihjahs un gribbeja behgt. Bet Roberts no tahlenes winnai sawa pakkaf: „Mihla mahte! nebihsteetes wis no mannim! Deewa schelastibas labbad paleezeet stahwam; jo gribbu ar jums runnaht.“ Tad winsch, lihds semmei paklannidamees, nahza tai flahthu, nometta sawu sohbinu semme un sahka runnaht: „Mihla mahte, luhdsu juhs, fakkeet mannim, ka tas nahkahs, ka es tahds besdeewigs un negantigs esmu? Jo tam waijag nahkt no Jums, waj no tehwa puffes. Tadeht luhdsohs, fakkeet mannim par scho leetu skaidru pateesibu?“ Mahte tahdu waizafchanu no dehla dsirdejuse, fatruhkahs, sahka ruhkti raudaht, krittâ dehlam pee sahjahm un isfauza: „Mau dehls, es luhdsohs un gribbu: nozert mannim tuhda! us schihz weetas galwu!“ Leelmahte to isteiza pahnemta no leelahm behdahm par sawu dehla nelabbu prahtu, un tadeht, ka patte apsinajahs pee sawa dehla negantibas wainiga. Bet Roberts tahds pats noskummis atbildeja: „Al mihla mahte, kalabb es Juhz nokaufchu? Waj jau deesgan ne-esmu grehkojees un kawis? Ja nu to wehl warretu darriht, tad es jau buhtu tas negantigais pahr wiffeem

zilweka behrneem. Bet nu to tiffai luhdsoshs, fackeet mannim, fo gribbeju sinnacht?" Leelmahte nu winnam wahrdu pehz wahrda isteiza, fà tas wifs nahzis, un fà winna to jau preefch eedsemdinafchanas laika wellam nodewufe. Leelmahte to runnaja ar leelu noschehlumu un few paſchu apgaufchanu, un fawu ſtahſtiſchanu no-beidsa ar ſcheem wahrdeem: „Al man dehl! eſmu ta nelaimigafaja no wiſſeem feewiſchkeem! Ja tu bes-deewigs, kahds effi, paleezi un muhſchigi paſuhdi, tad mannim weenai wiſſa ta waina!“ — Roberts to dſir-dejis, no leelahm firds behdahm pakritta, zil garſch bija, pee ſemmes, gnleja fà pagihbis un newarreja lehti uszeltees. Raudaja ruhktas affaras un waimanaja pats par fewi, tà runnadams: „Welli jau rauſtahs gar mannu dwehfeli un gar mannahm meeſahm! Bet no ſchihſ ſtundas es apfohlohs wiſſeem welliſchkeem darbeem at-fazziht un nekahdu ſaunumu wairs nedarriht!“ Tad us mahtes, fàs ar gauſcham gruhtu firdi un noſkum-muſe tur ſtahweja, pagreesees, winſch teiza: „Al tu zeenijama un mibta mahte, luhdsu tewi ar wiſſu paſem-migu firdi, aiſrunua manni pee manna tehwa, ta erzoga! Saffi winnam, fà es gribbu eet us Rohmu un tur par faweem ſauneem un neganteem grehkudarbeem gaudarriht ar Deewa peeſauſſchanahm un ſidigu atgreeſchauohs. Newarru ahtraf ſawà firdi meeru atrast, eekam tur eſmu bijis un to iſdarrijis!“ — To teizis Roberts atſtahja fawu mahti, kahpa ſirgam muggurà, eeſpehra tam peeſchus ſahnòs un puſs aulefſchu ween eeſkrehja atkal ſawà meſchà eefſchà. Leelmahte tè nu palikka us weetas ſtahwoht, bes wiſſas apmeerifchanas un zerribas un tiffai gaudahs un raudaja. — Tahdàs waidàs un noſkum-fchanà par fewi un fawu dehlu to erzogs, arri tur atnahzis, atradda. Sawu lungu eeraugohht winna wehl ruhktaf, ſahka raudaht, un paſtahſtija wiſſu ſawam wihram, kahds Roberts tur atnahzis, fo tee abbi kohpà runnajuſchi, fo Roberts winnai luhdsis, tehvam teift,

un zif ahtri winſch atkal aiſſkrehjis, beſ ka no winnas atwaddidamees. — Erzogs wehl praſſija: „Waj Roberts pateefi kà par ſawu grehkoſchanu un negantigu dſihwoſchanu noſchehlodamees, winnai parahdijees?“ Us to leelmahte atbildeja: „To tizzu gan! Un winſch apfohlijahs ſawas grehku peedohſchanas dehl reiſcht us Rohmu un tur to mefleht.“ Bet erzogs nopuhſdamees wehl teiza: „Ak! ko tas wiſs palihdi! Kà winſch atmaſahs to ſkahi un pohſtu, ko ſemmei darrijis! Kà atdohs to dſihwibu teem, ko pahrgalwigi nonahwejis! Tomehr es peeſauſſchn to wiſſuwarrenu Deemu, lai tas winna apnemſchanahm palihdi labbi isdohtees. To newarru tizzeht, ka winſch jeb kaut kad warr atgreestees, ja Deews ar ſawu tehwiſchku apſchehloſchanohs nepalihdi.

2.

Roberts jahja beſ mitteſchanahs, kamehr aiſnahza us ſawu meſcha pilli, kurrà ſawus blehdibas beedrus patlabban pee galda atradda. Schee, tif ko winnu eeraudſijufchi, pazehlahs un to ſanehma ar zeenibu. Roberts neko ilgi neapdohmadamees, ſahka teem yamaſ ſtaſtiht, ka winſch taggad gluſchi zits zilweks palizzis un ſawà dſihwibà apgrohſijees, „Manni draugi!“ tà winſch eeſahka, „klaufeetees, ko Zums taggad teiſſchu. Zuhſ effect prahtigi zilweli un labbi ſinneet, ka tahda muhſu lihdiſchinniga negantiga dſihwe nekas zits naw, kà gluſcha meefas un dwehſeles ſamaitaſhana. Zuhſ ſinneet, zif baſnizas mehs nopohſtijufchi, zif muhkus un nonnes mehs apſaggufchi un noſittufchi, zif ſeewas un meitas aiſwedduſchi un beſgohdinajufchi, kohpmanus isplinderejuſchi un neſkaitamus zilwekus aplaupijufchi un nonahwejuſchi, u. t. j. pr. Kas mehs zaur tahdeem darbeem effam palikkuſchi? Slepſawas! — ta dſihwa wella fullaini un wianna uſtizzamee palihgi! Mehs effam us to muhſchigas paſuſchanas zellu, kas teeſcham

aishwedd us elli, un mums us turren ja-aizeet, ja Deews ar sawu apschelofchanohs mums nepalihds atgreestees! Tadehl taggad Zuh's wiffus luhdsu: atgreeseetes Zuh's no sawa launa firdsprahtha un atfakkeet wisseem saweem neganteem grehkeem, kas muhs wiffus lihds schim sawds tihklds turrejuschi. Es jau esmu tiktaht, ka esmu apnehmees us Rohmu reisoht, tur sawus noseegumus atsiht, no teem atgreestees, un ja tas wiffu warrenais Deews buhs schelig's, ko es gan wehl tizzu, tad no winna wehl peedohschanas isluhgtees."

Kad Roberts ta bija isrunnajeos, tad weens no teem blehschubeedreem pazehlees, us zitteem beedreem winnu apfmeedams ta teiza: „Draugi, waj Zuh's te neredseet ko jaunu? Schis wels gribb palikt par swehtuli. Roberts ar mums johkajahs. Winfeh sinnams, irr muhsu wirfneeks, un tadehl newarram neko teikt, kad winfeh jo aplamifki runna neka mehs wiffi.“ Bet Roberts dikti fauldams atbildeja: „Mihlee draugi, no Deewa puffes Zuh's luhdsu: atmetteet sawas blehdibas un apdohmajeet par sawu dwehseli un winnas labklahschanohs!“ — Te nu atkal ohtrais blehschu kalps atbildeja: „Kungs un meister! Nerunnajeet jel tik dauds pa wehjam. Zuh's taf sinneet muhsu norunnaschanu un muhsu duhschas, un redsam, ka Zuh's muhs tiktai gribbeet isprohweht. Tadehl tas wifs welti; neds es, neds schee manni brahki us schahdeem Zuh'su wahrdeem klausifees, neds atgreesifees! Meers mums nepatihk; tas muhs sawe blehdibas darriht, un to mehs effam paradduschi.“ Wiffi beedri usteiza, ka schis gudri runnais un sawa weena balsi: „Winnam taifuiba, un ta lai paleef, kaut mums arri buhtu jamist! Ja lihds schim effam blehdigi bijuschi, tad us preefschu buhsim wehl jo blehdigaki!“

Roberts schahdas breefmigas apnemshanas no saweem grehkabeedreem dsirdejis, ne wahrdu wairs ar teem nerunnaja, gahja pee durrihm, aischahwa drehgeli tahm preefscha, sagrahba masgainu needru, kas tur fakta bija

eeſleeta, un ſahka tohs burſchus ar to miſoht. Winna leelam ſpehtam tee neſpehja prettiturretees, un winſch wilka teem weenam pehz ohtra par galwu, par kaflu, famehr tee wiſſi bija gar ſemmi un pagallam. Tad winſch pats us teem ſkattidamees teiza: „Nu eſmu Zums aiſmaſſajis, kà pelnijufchi. Sahds lungs, tahda alga.“ To padarrijis, Roberts gribbeja ſcho grehka-nammu nodedſinaht; bet apdohmajees, ka tur eekſchà leelas mantas, ko tatschu warretu us ko labba bruhkeht. Tadeht winſch to nenodedſinaja wiſ, bet aiſſlehdsa durris zeeti un atſlehggu eebahſa kabbatà.

Roberts taggad pirmu reiſi ſawà muhſchà aiſmetta kruſtu preekſchà, tad jahja no meſcha ahra un mekleja to zeſſu us Rohmu. Tahlu gabbalu winſch jau bija nojahjis, kad nahts usnahza un bads warreni ſahka winnu ſpeest — winnam dikti ehſt gribbejahs. Tè nu tas gaddijahs, ka winſch peejahja pee kahdas abtejas (muhku wirſneeka mahjas), fur winſch daschu launumu bija darrijis, un to mahju daudsreis isplinderejis, jebſchu gan tas abtè bija winna tehwa brahla dehts. Winſch eejahja kloſtera plazzi eekſchà, bet neruunaja neweenu wahrdu. Muhki Robertu eenihdeja lihds nahwei un bih-jajahs no winna, kà no paſcha nelabbaja. Winnu nu atkal eeraudſidami kloſtera plazzi eejahjam, tee behga prohjam, fleegdami: „Roberts nahk, Roberts nahk! Pats wels winnu atkal ſchè atneffis!“ — Tahdi wahrdi pawai-roja atkal Roberta behdas. Winſch grehti nopuhtahs: „Nu redſu gan, ka arri mannim paſcham ſewi ja-eenihd, kad wiſſa paſaule manni eenihd, mannas negantigas dſihwoſchanaſ deht! Ak es nelaimigais zilwets appakſch faules!“ Jahja teeſcham us wahrteem, apturreja tur ſawu ſirgu, kahpa no ta ſemmè un peeluhdsa ſirdigi Deemu. Tad winſch gahja pee kloſtera brahleem un arri pee paſcha abta eekſchà, runnaja ar teem laipnigi un luhdsahs, lai par winnu apſchehlotohs, nebehgtu no winna kà no niſna ſwehra, bet paliktu ſtahwam un labprahtigi usklaufitohs, ko

winsch teem stahstitu. Un kad tee nu fanehmahs droh-
schâ duhschâ un apstahjahs, tad winsch wehl joprohjam tâ
runnaja: „Zeenigs Abta kungs! Atsihstu to gan, ka es
Zums un Zuhfu nammam daschu pohstu esmu darrijis.
Par to nu pasemmigi luhdsohs Zuhfu peedöhschanu. Es
luhdsu Zuh, effeet schehligi par mannim!“ Tad zeffos
nomettees, winsch joprohjam luhdsa: „Misrunuajet
manni pee manna tehwa, ta erzoga, un nodohdeet win-
nam scho atflehgu, ta irr no ta manna namma, kas
meschâ widdû, kurrâ pa sawu laupischanas laifu ar fa-
weem flepkawa beedreem wairak mahjojis. Tohs wiffus
es ar scho paschu sawu rohku tur esmu nosittis. Tai
nammâ irr leelas mantas, ko es laupidams tur fakrahjis.
Erzogs, ja tas wehl eespehjams, tahs warretu atdoht
atpakkal teem, kam tahs peederreja.“ Abts un muhki
us schahdu winna runnaschanu palikka drohschaki; un
kad jau tumfschs bija un winsch luhdsahs, tad tee winnu
pa nakti tur paturreja. No rihta agri winsch zehlahs
augfcham; sawu sirgu un sohbinu, ar ko tikdauds lau-
numa bija darrijis, teem muhkeem tur atstahjis, winsch
dsikki noskummis, gahja weens pats kahjahm sawu zellu
prohjam us Rohmu.

Tai paschâ deenâ Abts ar preezigu un Deewam pa-
teizigu sirdi jahja prohjam us Normandiju, pee Roberta
tehwa, ta erzoga, nodewa winnam to atflehgu un pa-
stahstija arri, fur Roberts aisgahjis no saweem dauds
un gruhtheem grehkeem atgreesstees. Erzogs par tahdu
sinnu bija lohiti preezigs; flaweja Deewa, ka dehlam
tahdu prahtu bija dewis us atgreeschanohs. Aldewa
wisseem laudim to no Roberta winnam nolaupitu mantu,
un kas wehl pahrak palikka, to isdallija nabbageem.

3.

Roberts pa tam gahja pa mescheem un flajumeem,
pahf kalneem un leijahm, zaur zeemeem un pilfateem bes
mitteschanahs prohjam. Dauds winnam us schi garra
un gruhtha zella bija ja=iszeesch un japeezeesch, eekam

Bella Roberts.

2

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

winfch fakkà zettordeenâ us Rohnu ahtrâ isuahza. Schi bija ihsteni winnam ta derrigata deena us grehku atsih-
fchanu, noluhgfschanu un atgreefchanohs, un us gahda-
fchanu par fawas dwehfeles fwehtibu. So paschâ tai
stundâ, kad Roberts pee Pehtera basnizas aisgahja,
fwehtais tehws pats stahweja basnizas widdû un eefweh-
tija Deem'augsto, tas irr fwehtu wakkarehdenu. Roberts
speeda basnizas durris wakkam un gahja eefschâ pee
zitteem tizzigajeem, kas tur leelâ pulkâ bija fapulzinaju-
fchees. Winfch spraudahs wisseem zauri, gribbedams
fwehtam tehvam tuwak kluht. Bet pawesta fullaini
to redsedami tâ sprauschamees, fitta winnu un stuhma
atpakkal. Bet jo schee winnu fitta un atpakkal stuhma,
jo wairak winfch, stipraks buhdams par teem fullaineem,
speedahs us preefchu, kamehr tikla pawesta tuwamâ,
kritta zekôs un fâuza ar skannigu balsi: „Al fwehtais
tehws, apscheloojes par manni!“ Schohs wahrduz winfch
wairak reises isfauza. Wiffi tee, kas tur tuwumâ ap-
fahrt pawesta stahweja, niuojahs par to trohkfni, ko
Roberts tur taifija un gribbeja ar makti winnu aisdsiht;
bet winfch stahweja kâ pee-audsis. Pawests winna zeetu
pastahwibu un karstu wehleschanohs redsedams, par to
apschelojahs, un us teem laudim, kas winnu gribbeja
aisdsiht, ruunaja: „Laisheet winnu ar meeru; jo zik
es nomannu, winfch luhdsahs ihstena pasemmibâ.“ Un
kad tee wehl tik ahtri negribbeja nostahtees, tad pawests
usfauza, lai wiffi paleek kluffu, un nu Roberts us
winnu tâ runnaja: „Swehtais tehws, es esmu tas
leelakais grehzineeks pasaulê!“ — Pawests fâkehra Ro-
berta rohku un runnaja: „Draugs ko tu gribbi un ka-
pehz kleadsi tu tik dikti?“ — Roberts atkal atbildeja:
„Al fwehtais tehws, luhdsahs, laujeet mannim fâwus
grehkus isfuhdseht. So ja Suhš mannim ne-atlaisheet
wiffus tohs leelus grehkus, ko lihds schim esmu dar-
rijis, tad mannim muhschigi japasuhd. Mannim lohti
bail, ka wels mannim meefu un dwehfeli nenorauj, to
leelu noseegumu deht, ko esmu darrijis, un kas taggad

winfch fakkä zettordeenâ us Rohmu ahrâ isnahza. Schi bija ihsteni winnam ta derrigaka deena us grehku atsih-
fchanu, noluhgafchanu un atgreeschanohs, un us gahda-
fchanu par fawas dwehfeles fwehtibu. So paschâ tai
stundâ, kad Roberts pee Behtera basnizas aisgahja,
fwehtais tehws patš stahweja basnizas widdü un eefweh-
tija Deew'augito, tas irr fwehtu wakkarehdenu. Roberts
fpeeda basnizas durris wakkam un gahja eefschâ pee
zitteem tizzigajeem, kas tur leelâ pulkâ bija fapulzinaju-
fchees. Winfch fpraakahs wisseem zauri, gribbedams
fwehtam tehwm tuwak kluht. Bet pawesta fullaini
to redsedami tâ fpraakamees, fitta winnu un stuhma
atpakkal. Bet jo fchee winnu fitta un atpakkal stuhma,
jo wairak winfch, stipraks buhdams par teem fullaineem,
fpeedahs us preefchu, kamehr tikka pawesta tuwamâ,
kitta zekkos un fajuza ar fkanuigu balsi: „Af fwehtais
tehws, apschelojees par manni!“ Schohs wahrds winfch
wairak reises isfauza. Wiffi tee, kas tur tuwumâ ap-
kahrt pawesta stahweja, niknojahs par to trohkfni, ko
Roberts tur taifija un gribbeja ar makti winnu aisdsiht;
bet winfch stahweja kâ pee-audsis. Pawests winna zeetu
pastahwibu un karstu wehlefchanohs redsedams, par to
apschelojahs, un us teem laudim, kas winnu gribbeja
aisdsiht, runnaja: „Laisheet winnu ar meeru; jo zil
es nomannu, winfch luhdsahs ihstena pasemmibâ.“ Un
kad tee wehl tik ahtri negribbeja nostahtees, tad pawests
usfauza, lai wiffi paleef kluffu, un nu Roberts us
winnu tâ runnaja: „Swehtais tehws, es esmu tas
leelakais grehzineeks pafaulé!“ — Pawests fakhra Ro-
berta rohku un runnaja: „Draugs ko tu gibbi un ka-
pehz fleedfi tu tik dikti?“ — Roberts atkal atbildeja:
„Af fwehtais tehws, luhdsahs, laujeet mannim fawus
grehkus isfuhdseht. So ja Juhs mannim ne-atlaisheet
wiffus tohs leelus grehkus, ko lihds fchim esmu dar-
rijis, tad mannim muhschigi japafuhd. Mannim lohti
bail, ka wels mannim meefu un dwehfeli nenorauj, to
leelu noseegumu deht, ko esmu darrijis, un kas taggad

guff us mannu dwehfeli. Un tad Juhs tas effect, kam irr usdohts, teem pafneegt eepreezinoschanu un palihgu, kam tas waijadfigs, tad luhdsu Juhs, luhdsoshs no Deewa puffes, paklaufeet manni un tibrijeet manni no wisseem manneem grehkeem!" — Pawests to wissu dsirdejis, tuhdat nopratta, ka schis buhs tas „wella Roberts," un to waizaja: „Dehls, waj tu laikam ne-effi tas Roberts, no ka es tifdauds dsirdejis stahstam, un ko turr par to wiss negantigako zilweku us schis Deewa semmes?"

Roberts us to atbildeja un fazzija: „Tas esmu!" — Tad pawests atbildeja: „Tu dabbusi grehku peedohfchanu; bet to tewim peeswehru pee ta wissu warrena Deewa, ka tu nu wairs neweenam neko launa nedarri!" Jo pawests ar wisseem, kas winnam apkahet stahweja, dikti fatruhahs, kad tee tif nejaufschi to „wella Robertu" sawa preekscha eeraudsija. Bet Roberts krita atkal preeksch pawesta zekos, pasemmojahs lohti un scheshlojahs ruhkti par saweem padarriteem grehkeem, ta runnadams: „Swehtais tehws! Lai Deews manni no tam pafarga, ka es jebkurram raddijumam wehl buhtu ko launa darrijis; jo jau esmu padauds to launu darrijis! Kamehr ween dsihwofchu, negribbu neweenam kristigam raddijumam neko wairs aistift!" — Tad pawests winnu nehma sawrup, peewedda pee biktstrehfla, un tur Roberts ar gauschu noschelumumu winnam isfuhdseja sawus grehkus, un pastahstija arri to, ka, eekam no winna wehl nekas nebijis, mahte to jau wellam nodewufe. Pawests winnu ta stahstam dsirdejis, dikti fatruhahs, metta krustus preekscha un tad us Robertu teja: „Mans draugs, eijeet us Montaltu, kas irr trihs juhdses nohst no pilfata; tur Tu atraddisi swehtu weentulli, tas irr mans pafcha biktstehws. Salki winnam ka es Tewi pee winna suhtijis; un tad isfuhdsi winnam wissus sawus grehkus. Winsch tad tewim usliks grehkustrahpi kahdu tu pelnijis. Gij drohfschi pee ta; jo winsch irr swehts wihs, un drohfschi tizzu, ja Tu pateesi atgreesifees, tad winsch Tewim grehku peedohfchanu pasluddinahs." —

Roberts atbildeja: „To wiffu labpracht gribbu darriht! Kaut Deems tikkai dohtu fawu fchehlastibu, ka tas isdohtohs mannai dwehselei par fwehtibu!“ Ar fcheem wahrdeem winfch atwaddijahs no pawesta un aisgahja. Wehl to wiffu deenu Roberts palikka Rohmä. Dhtrâ rihtâ agri winfch isgahja no pilfata, nn gahja ar leelu steigfchanohs pahf kalneem un leijahm us to weetu, fur tas wezzais fwehtullis mahjaja; jo gribbeja jo abtraf jo labbaf no faweem grehkeem wakkâ kkuht. Tur aisgahjis, winfch tam wezzam fwehtullim tuhdaf stahstija, ka pawests winnu fuhthjis, lai preefch ta fawus grehfus fuhdsoht, un no ta peedohfchanas luhdsotees. Wezzais weentullis winnu laipnigi fanehma, un kad tee brihfniinu bija kohpâ fehdejufchi, tad Roberts tam eefahka fawus grehfus fuhdseht un turklaht arri pastahstija, ka mahte, jau preefch wiina eedsimfchanas, no fchehlumadnfmahm pahruemta, to wellam nowehlejufe, un ka tas winnam eenahzees par leelu nelaimi; jo tam kâ wellam nodohdam bijis lihds fchim jadfihwo. Sawâs behrnu deenâs winfch behrnus mohzjis, fawu fkolhmeisteri noduhris u. t. j. pr. Peeaudsis atkal dauds brunneneekus turneerefchanâ nofitiis; fawâ tehwa walfti sadfis, laupijis un wiffadas blehdibas darrijis; tehwa fullaineem azzis isduhris un feptinus fwehtus weentullus meshâ nofitiis. Ihsi falkoht, winfch tam isstahstija wiffus tohs launumus un grehfus, fo jebkur bija darrijis, no dsimfchanas stundas lihds fchim brihdim. Swehtais weentullis leelifchki pahrbihjahs to wiffu klauhfjees; tomehr arri no firde preezajahs, ka Roberts ar tahdu firde fagraufchanu fawus dauds un leelus grehfus isfuhdseja. Geluhdsa winnu laipnigi tur pee wiina pa nakti palikt un afohlja nahkofchâ rihtâ wiffu to leelu grehku fuhdsefchanohs ar winnu eefahkt, un tam par wiffu kas jadarra peedoht labbu padohmu. Roberts, kas lihds fchim bijis tas besdeewigakais, launakais, breefmigakais un negantigakais zilweks, taggad israhdijahs tif laipnigs, lehnprahtigos un Deewa-bihjigs un tif mihligs wahrdds un

darbõs, kà tas smalkakais prinzis pasaulē. Turklaht
wīnšch no šawās tablas reisofchanas un zella grehti-
bahm bija tif nogurris, ka ne est, nedš dšert wairs paspehja.
Šwehtais weentullis tam eerahdija ihpašchu kambariti,
tannī wīnšch pakrittis peesauza to wīssu warrenu Deemu,
lai tas zaur šawu schelastibu tam palihds uswarreht
to elligu eenaidneeku, pašchu wellu, kas lihds šchim pee
winna cemahjoees. Kad jau šebš wakkars bija, tad
wezžais weentullis winnam ustaisija gukkas-weetu tai
masā kambariti, blakkam šawa kambara. Uygullees, wez-
žais wīssu nakti Deemu luhdsā par to nabbagu grehzi-
neeku, kamehr luhgdams aismigga. Šapnõs tam parah-
dijahš weens no ta kunga engeleem un tas us winnu
tā ruunaja: „Tu Deewa wihrš, flaušees us to wehsti,
ko es tewim atneffu: Ja šchis Roberts gribb dabbuht
šawu leelu grehku peedohšchanu, tad winnam jadarra tā
kà tee nerri un mehmi darra — tad winnam par nerri
un mehmu japaleek. Neko zittu winnam, nebuhs ehst,
kà ween ko wīnšch jaktš šunneem warr atnemt un tif ilgi
jazeeshahš šchi dšihwibā, kamehr Deewam patiks win-
nam darriht sinnamu, ka grehki tam peedohti.“ —
Wežžais šwehtullis it šatruhzees no šchahdeem šapneem
usmohdahš, un eesahka tohs pahrdohmaht. Ilgi pahr-
teem pahrdohmajis, wīnšch šawās luhgšchanas Deewam
pateizahš par tahdu wehsti, un kad deena mettahš, tad
winna firds šahka Robertu eemihleht. Pee šewim at-
šauzis wīnšch us to teiza šchohš preeziguš wahrduš:
„Nu, man dehls, nahz pee šawās grehku šuhdšchanas.“
Ar leelu pašemmibu Roberts atnahza un eesahka šawu
grehku šuhdšchanu no jauna. Behz grehku šuhdšchanas
wezžais weentullis us winnu teiza: „Mans draugs, jau
sinnu, kahdu grehku strahpe tewim uslikta. Tewim ja-
isleefahš un ja=isturrahš par nerri un mehmu, naw ja-
ehd nekahds zits ehdeus, kà ko pee šunneem dabbu un
pee šunneem tew jagull. Wišš tas tew jadarra tif ilgi,
kamehr Deewam tas patiks. To mannim tas Kungs
šchinni nakti zaur šawu engeli pašluddinajis. Šakku

wehl: schahda grehku strahpe Dewim janefs, kamehr Deewam patiks tew tawu grehku peedohfchanu pasluddinabt.“

— Roberts to dsirdejis palikka ittin preezigs, patenzi-naja Deewam, ka tik schehligu grehkustrahpi tam uslizzis; atwaddijahs no ta wezza fwehtukka un aigahja prohjam, usnemtees to gruhthu pahrbaudifchanu, kas tam bija nospreesta, un ko winsch pats turreja wehl dauds par masu prett teem launeem darbeem, ko bija padarrijis. Ta nu schis blehdigs, breefmigs un nelohkams grehzineeks zaur Deewa brihnumu bija palizzis rahms ka jehrs un pils ar fwehtahm un Deewa-bihjigahm dohmahm.

Tik ko Rohmas pilkata atkal eenahzis, winsch tuh-dal pehz ta wezza weentukka wahrdeem fahka israhditees ka nerris: lehtaja un skraidija pa eelahm, ka besprahtis, un nelikkahs neka walditees. Behrni un ihpafchi eelas puikas faraddahs apfahrt winnu; tee tam fleedsa un fwilpoja pakkal, un to mehtaja ar dubleem un ar wiffu, ko us eelas fagrahba. Urri pafchi namneeki eemettahs lohgos tohs ehrmus skattitees; zitti winnu ismehdija, un zitti smehjahs par winnu. Rahdas deenas ta pa pilkata apfahrt skraidijis, tas gaddijahs, ka winsch ta ehrmodamees, keisara pillij garram gahja. Bet pils wahrtus wakka redsedams, winsch gahja tur eefcha un teefcham prohjam us leelo sahli. Tuwu pee sahles winsch fahka lehkaht no weenas puffes us ohtras, skraidija brihscham naigi, un brihscham pamasitinam zeeraja, bet nekad ilgi us weenas weetas ne-apstahjahs. Keisars sahle fehdedams winnu eeraudfijis un redsedams, to ehromofchanohs, teiza us teem, kas tur klahst stahweja: „Waj Juhs redseet tur to jaunu smukku zilweku, tas isfkattahs ka brunneneeks, bet ka leekahs, winsch laikam irr besprahtis. Skahde par tahdu wihru. Leezeet tam apsehstees un dohdeet winnam ehst un dsert.“ — Keisara junkuris fauja Robertu schurp un fahka ar to runnaht; bet schis tam nekahdn wahrdu ne-atbildeja; un kad luhdsa pee galda apsehstees un ehst un dsert, tad winsch gan apsehдахs, bet nebaudija it neneeka, kaut

arri maises un gallas un wihna tam deesgan preekschâ liffa, tà ka wiffi, kas pee galda fehdeja, par to diffi isbrihnojahs. Keisars pats pa tam ehdsams kaulu, kas tam us schlihwja gaddijahs, nometta appaksch galda funnim, kas tur gulleja, un tas to panehmis, nessa faktâ eekschâ. Roberts to redsedams, lehza no galda nohst, funnim pakkal un gribbeja tam to kaulu atnemt. Suns atkal negribbeja labpraht fawu maltiti zittam atdoht un tà grausa tee abbi diwi, katis fawu kaula gallu; Roberts tapat plahnâ gar schlauku issteepees, kâ tas funs. Keisaram un wiffeem, kas pee galda fehdeja un to redseja, usnahza leeli smeekli par tahdu stihweschanohs apfahrt ta kaula. Beidsiht Roberts tatschu uswarreja, israhwa funnim kaulu no sohbeem un nu grausa weens pats to; jo bija warren isfalzis deenam nekahdu barribu fawâs eekschâs ne-eenehmis. Keisars Robertu redsedams tahdu isfalkufchu, metta leelu maises flaipu zittam funnim preekschâ. Roberts kitta atkal tuhdat schim funnim wirfû, isnehma tam to maises flaipu no sohbeem, pahrlausa to par widdu pufchu, atdewa weenu gabbalu doggam un ohtru pats apehda. Atkal leels smeeklis no wiffeem pee galda atskanneja un Keisars us faweem laudim teiza: Schis irr tas lustigakais nerris, kahdu wehl nekad neredsejis. Sunneem winsch nemm kaulu un maifi nohst un to ehd, bet pee galda fehdinahts winsch mirst baddâ; no tam warr redseht, ka winsch irr riktigs nerris.“ — Keisara fullaini, kas sahlê stahweja, to arri redsedami, nu dewa funneem papillam ween barribas preekschâ, lai Robertam arri buhtu, ar fo fawu wehderu peepildiht, un teem to skattotees buhtu fo smeetees un preezatees. Pa=ehdis Roberts zehlahs no semmes augscham, sahka pa sahli apfahrt skraidiht un ar fawu nuhju, kas tam bija rohka, funnus, krehflus, muhrus un benkus sst, ittin kâ tam nekahda prahta nebuhtu. Tâ skraididams winsch eeraudsija weenas leelas durris wakkam, pa kurrahm eegahja kohschâ dahrsâ, kurrâ daschas struhglu=akkas uhdeni gaisâ

ſpruhſchleja. Roberts nomettahs us tahs affas mallu un dikti noſlahpiſ buhdams winſch dſehra pillahm muttehm ween. Tà darbodamees tam tur usnahza waffars, un nu winſch tezzeja funneem paffak, kur ween tee teſkalaja. Teem bija paraſtas gukkuweetas appakſch treppes un ſtalli, turp tee beidsot arri katrs ſawā weetā eelihda, Roberts lihda winneem paffak un nomettahs pee teem gulleht. Keisaram to dſirdejufcham palikka ſchehl par Robertu; winſch pawehleja tam kà zilwekam gultu us-taiſiht, lai tas tur gohdigi warretu iſgulletees. Bet Roberts to nenehma pretti un ſullaineem, kas to gultu atneſſa, dewa ſihmi, ka negulleſchoht wiſ gultā, bet femmē funneem blakkam. Keisaram bija leeli brihnumi, kad redſeja ſullainus gultu atpaffak neſſam un no teem dſirdeja, kahdu ſihmi Roberts teem dewis. Nu, tad winſch likka ſalmus funnu=ſtalli eenest un Robertam appakſchā palikt; bet ir tohs Roberts metta noht un dikti nogurris buhdams aiſmigga funneem blakkam.

Tà nu Roberts, kas, kà jau erzoga dehls, bija eeraddis kohſchi iſpuſchſotā gullamā kambari, mihtſtā gultā gulleht, tahs dahrgakas un gahrdakas barribas ehst un wiſſadā pillibā un lihgſmibā dſihwoht, taggad no labba prahta wiſſu to gohdibu un brangumu bija atſtahjis, ehda ar funneem appakſch galda un gulleja pee teem ſtalli. Un to winſch labpraht darrija tai dſikkakā paſemmibā, lai tikkai ſawu dwehfeli iſglabhtu. Scho grehtu ſtrahpi winſch neſſa ſeptinus gaddus. Tas funs, pee ka Roberts turrejahs un gulleja, drihs nomanija, ka Roberta dehl winſch teekoht labbak turrehts un wairak ehst dabbujoht neka zitti, Robertu tà eemihleja, ka labbak buhtu ſahwees noſiſtees, neka no ſchi ſawa labba drauga lautees atſchirtees.

4.

Tai laikā, jeb pa to laiku, kamehr Roberts Rohmā ſawu grehtſtrahpi zeeta, Keisaram auga ſkaiſta meita, bet ta bija mehma. Keisara augſtakais pilſwaldneeks,

Seneschall, jau reisu reisehm sawu lungu to Keisaru bija bildinajis, luhgdamees lai tas winnam to par seewu dohtu. Bet Keisars no sawas augstibas neko negribbedams atlaišt, šchim wihram katurreis atteiza, ka winsch to newarroht prett sawu gohdu darriht. Seneschalls par to tā šapiktojahs, ka šahla us tam dohmaht, Keisaru ar warru no sawa trohna nogruhst un wissu to walstibu winnam laupiht. Sleppen no Keisara pils aisbrauzis, winsch dewahs pee Sarazeneem (turkeem) un šadabbuja no scheem netizzigajeem leelu karraspehku. Ar to winsch nu peebrauza pee Italias un wilkabs teescham us Rohmu. Keisars no ta wiffa neko nesinnaja. Nu winnam atškrehta wehstis, ka Seneschalls ar karraspehku klahht. Tas Keisaram bija tahds brihnumš, ka winsch tihri šajukka un nebuht tik drihs newarreja apkertees, ko nu darriht, ko nedarriht. Un eekam nu warreja sawu karraspehku šafaukt, eenaidneekem pretti, biju Seneschalls ar sawu karraspehku jau pee pilšata klahht un šahka to aplehgereht. Nu Keisars šafauza sawus zeenigajos, brunneneekus, baronus un zittus muischneekus un ar pakustinatu širdi tohs tā usrunnaja: „Zeenigi lungi, dohdeet nu labbu padohmu, kà mehs scheem paganu šunneem, kas muhsu pilšatu aplehgerejušchi, warram pretti turretees. Ja Deewa besgalliga schehlastiba mums nesubhta palihgu, tad šchee, kas to semmi tā jau wišsaplahrt špaida, arri muhs tā šajauks, ka nekur netikšim. Tadeht es katru no Šums luhdsu, brunnojeetes ar wissu špehku, šchohs eenaidneekus uswarreht un aisdšiht. Par wiffahm leetahm gahdajeet, ka to blehdigu Seneschallu sawos naggos dabbujam, un tam atmakšajam tā, kà winsch pelnijs.“ Wišfi brunneneeki un baroni us to Keisaram weenā balsi atbildeja: „Augštais pawehletais, Šuhfu padohms irr labš. Mehs wišfi effam gattawi Šums lihdsi eet, Šuhfu kà arri muhsu pašchu taišnibu pahrstahweht. Zerru ar Deewa palihgu, ka teem wiffeem buhs jamiršt un nolahdehs sawu dšimšchanas štundu.“ Keisars par tahdu atbildi palikka

preezigs un teem firsnigi pateizahs. Winsch nu lifka zaur wiffu Rohmu isfaukt, lai katrs, wezs un jauns, kas tiklai spehji brunnas panest, ahtri taisitohs gattaws us kaufchanohs prett teem nikneem eenaidneekem, ahruufs pilfata. Us schahdu usfaukschanu arri wiffi bija kahjäs, taisijahs gattawi, keisaram palihdseht un mahjas pahrstahweht. Wiffi fapulzinajahs apkahrt keisaru, un winsch pats nostahjahs sawa karrapulka preekschä. Bet jebfchu keisara spehks bija leels un leelaks par Seneschalla spehku, tomehr schee eenaidneeki dauds jo warrenafi un ismannigaki buhdami karra skunste, Rohmneekus buhtu pagallam fakawufchi, ja Deews brihnischkä wihse tohs nebuhtu isglahbis. Un tas schi reise tä notikka:

Tai paschä deenä, kad keisars ar sawu karraspehku gahja prett Sarazeneem karröht, tas gaddijahs, ka „wella Roberts“ pehz sawa eeradduma gahja ta jau peeminmeta keisara struhglu-akkasdahrsä eekschä. Tur winsch no debbesihm dsirdeja balfi fauzam: „Robert, steidsees! Deews tewim us schihz weetas pawehl brunnotees ar tahm baltahm brunnahm, kas turpat tewim blakkam noliktas, tad kahpj schim sirgam, ko es tewim peeweddu, muggurä un skreiji bes it nekahdas kaweschanahs prohjam us lehgeri keisaram palihgä!“ — Roberts to dsirdejis, garrä dikti fatruhahs, tomehr ne-eedrohschinajahs nekahdu wahrdu atbildeht. Brunnas un sirgu winsch turpat blakkam sewim eeraudsiija. Winsch steigichus steidsahs apbrunnotees ar tahm baltahm brunnahm, ko neredsamis engels bija atneffis, kahpa tam staltam baltam sirgam muggurä un aisjahja.

Augscham keisara pils lohgös stahweja ta keisara skaishta mehma meita un skattijahs us ko dahrsu un struhglu-akku. Tur nu winna noskattijahs wiffu, ka Roberts gehrbahs un brunnajahs. Ja winna buhtu warrejuse runnaht, tad tuhdat us weetas buhtu isteifuse, ko redsejuse; bet mehma buhdawa to nespehja un tadeht kluffu eeksch sewis patureja, ko redsejuse. Tomehr ta to wiffu pcesihmeja un patureja zeeti sawä sirdi.

Roberts apbrunnojees un firgam muggurâ uslehziis, aisfkrehja kâ wehjsch us keisara lehgeri. Un kahdas tur behdas! Sarazeni tohs tâ spaidija, ka, ja Deews un Roberts teem nebuhtu palihgâ peesteidsees, tad keisars ar wisseem faweem laudim buhtu pagallam. Roberts us kauschanahs plazzi atfkrehjis, mettahs tuhda! tai beesakâ Sarazeuu pulkâ eekschâ un spalfoja tohs tâ us abbahtm puffedm pa kaku, pa galwu, ka tee nebuht nedabbuja apflattitees, kas nu irr, kas naw. Galwas, kahjas un rohkas gahja pa gaisu kâ knohpes un schauti un wihri gahjahs blihschneem ween gar semmi. Neweens zirtens negahja pa wolti, un neweenam Sarazenim arri newaija-dseja wairaf kâ weenu zirteni. Tas nu Sarazeneem bija tahds brihnume, ka schaka schatruhktees un keisars ar sawu schepku atkal stiprotees; uswarreschana gahja pamasitinam no Sarazenu puffed us Mohmneeku puffed pahri, un rittigi, keisara schepks uswarreja.

Roberts to isdarrijis, tahds pats apbrunnojees fkrehja aulekscham ween atpakkaf us keisara dahrsu pee sawas struhglu-akkas. Kahpa tur no firga semme, kas arri tuhda! pajudda; raifija tad sawas brunnes nohst un apgehrbaks atkal sawas paschâs wezzâs drehbes, ko turpat bija atstahjis un stahweja atkal tahdâ paschâ nerrn-apgehrbâ pee akkas kâ pirmit. Keisara meita pils lohgdâ stahwedama, to wissu noskattijahs un isbrihnijahs lohsti par wissu schahdu gaddijumu. Labprakt ta to arri zitteem buhtu stahstijuse, ja mehle nebuhtu peefecta un tadehl to newarreja. Robertam no ta kerra nekahda zitta waina nebija, ka tiffai weena schramba gihmi un ta mas winnam ko schahdeja.

Pa tam arri keisars bija us pilli atgreesees, lohsti preezigs par tahdu uswarreschana, un par to Deewam no wissas firds slawu un pateizibu nosazzija. Kad nu wakkaramaltites laiks bija un wissi pee galda atschedahs, tad arri Roberts tur, kâ jau arween, atnahza, sawas nerrastikkus, kâ jau paraddis, istaisht, pee ka winsch allasch kâ mehms un bespraktis israhdijahs. Keisars

preezajahs sawu nerri atfal eeraudsijis un labpraht skat-
 tijahs us winna nerrestibahm. Bet to skrambu waigã
 eeraudsijis, winsch brihrijahs un dohmaja, ka kahds no
 winna fullaineem to pa johkeem buhs eeskrambejis, un
 winnam par to bija schehl un runnaja: „Arri schinni
 pilli irr skaudigi laudis, kas scho newainigu zilweku tã
 safittusch, kamehr mehs us farru bijam! Gan teefa
 ka schis irr nerris, tomehr winsch neweenam zilwekam
 nekahdu sklittumu nedarra! Nu, no schi brihscha to
 wisseem peesakku, ka neweens scho zilweku nekahdã wihse
 wairs ne-aisteef!“ — Tã isrunnajees, keisars sahka at-
 fal ehst un muddigi ween sawus warrenos ispraffiht,
 waj kahds no teem winnam newarroht teift, kas tas tahds
 sweschais jahneeks bijis, ar tahm baltahm brunnahm
 un balto sirgu, kas fleppen lehgere eejahjis un leelischki
 palihdsejis, ka tee wiffi naw uswarreti un pohsta gab-
 juschi? un tad beidscht wehl tã teiza: „Es to nepa-
 sinnu; tomehr to gan sinnu, ka tam wajadseja buht
 weenam no teem drohschakeem un zeenigakeem brunne-
 keem, ko jeklad redsejis, un schẽ neweenu nepasihstu, kas
 drohschiba un duhscha tam buhtu lihdsinajams.“ Kei-
 sara meita tur arri flahst buhdama un to runnu dsirde-
 dama, gahja sawam tehvam tuwat flahst un gribbeja
 zaur sihmehm tam israhdiht, ka tas duhschigais brunne-
 neeks bijis Roberts, zaur kurra palihdsibu ween tee to
 farru uswarrejusch. Tomehr keisars to nesapratta, ko
 winna mehmas meita ar sihmehm tam rahdija. Liffa
 tadeht atsaukt to dami, kas winna meitu audsinaja, lai
 ta winnam meitas sihmes isstahstitu. Schi wiffas win-
 nas sihmes pasihdama, keisaram isteiza un isstahstija, ka
 winna behrens tam gribbejis pastahstih, ka tas duhschi-
 gais brunne-neeks, kas us ta farru to wiffu isdarrijis,
 bijis schis nerris, un ka bes ta pascha keisars ar wiffu
 farraspehku buhtu tizzis uswarrehts. Keisars par schih
 dames tahdu isstahstichanu gahrdis pasmejhahs un us
 tahs teiza: „No ta jau redsu, ka juhs ne-effect ma-
 saka nerre, par scho nerri paschu.“ Un tad ittin bahrgs

us tahs palizzis teiza: „Zuhs mannu meitu nemahzeet us labbu, bet to wairaf famaitajeet. Zuhs to usaudsina-jeet mulkibā un neprahṭibā. Ja us preeṭṣḥu wiinu labbaki ne-audsinafeet, tad Zums flitti klahfees!“ — Keisara meita to dsirḍedama netaisija wairs nekahdu sḥmi, lai gan sinnaja, ka tas wiṣ pateesiba, ko ta dame teiza, un gahja noṣkummuse prohjam.

5.

Senesḥalls uswarrehts bija atpaffak gahjis un jaunu karraspeḥku fakrahjis. Ur to nu tas nahza no jauna us Rohmu un to aplehgereja atkal. Keisars ar Rohm-neekeem zehlahs atkal un gahja winneem pretti. Tomehr arri ṣḥoreisi tee buhtu paspehlejuṣḥi, ja tas baltais jahtneeks ar to balto sirgu teem nebuhtu palihgā ṣḥrehjis un palihḍsejis paganus uswarreht. Ṣḥoreis Roberts isdarrija wehl wairaf un leelafus brihnumus, neka to pirmo reisi; jo iszirta Sarazenus tā, ka teem pa faklu pa galwu bija jabeḡ un wairs ne atpaffak nedabbuja pasfattitees. Tā tad Keisars ar ṣawu speḥku atkal uswarreja. Tif ko kaufḥanahs pabeidsahs, baltais jahtneeks arri pasudda un neweens nesinnaja, fur tas palizzis. Keisars gan bija ihpasḥeem uspassetajeem pawehlejis noluhkotees, fur tas baltais paleef, bet tee nebija warrejufḥi wiinu nowakteht; tif ween ta mehma Keisara meita bija wiinu redsejuse un sinnaja teikt, no kurreneṣ winṣḥ nahzis un furp atkal aisgahjis.

Nebija ilgi, tad Senesḥalls wehl ar jo leelafu karraspeḥku atnahza un Rohmu pa tresḥu lahgu aplehgereja. Cekam nu Keisars ar ṣawu karraspeḥku us kaufḥanohs isgahja, winṣḥ ṣafauza ṣawus warrenos un teem pawehleja to balto jahtneeku, tif driḥi ka tas us kaufḥanahs plazzi parahditohs, raudsiḥt rohka dabbuht. Brunneeneeki wiṣsi to apṣohlijahs. Kad nu ta kaufḥanahs deena bija klahṭ un abbi karraspeḥki kohpa duhrahs, tad zitti no teem duḥṣḥigakeem brunneeneekeem eejahja fleppen tuwā meṣḥinā, noluhkotees, pa kurren zellu tas baltais

jahthanees us kauschanahs atskrees. Bet ir tas bija walti. Gekam ſchee wehl dohmaja apſkattitees, Roberts jau bija paſchâ kauschanahs widdû. Tee nu ſkrehja winnam pakkaſ kauschanahs widdû eekſchâ un zirta lihds ar winnu us abbahm puſſehm, ka tas tik ſkaldijahs ween; tomehr neweens newarreja tik warreni zirſt, lâ tas baltais. Genaidneekem bija atkal ar johneem jabehg un wehl jo neſchehligaki neka abbejâs preekſchejâs reiſes.

Kad nu ir ſchis karſch bija beigts un katrs preezigi us mahjahm dewahs, tad tee peeminneti brunneneeki ſkrehja atkal ſawâ meſchina eekſchâ noluhkotees, kury tas baltais jahthanees greeſiſees. Roberts gribbeja atkal, lâ jau ikreiſes atpakkaſ jaht us ſawu ſtrubglu=akku un tur ſawas brunnas nolikt; bet tas nu tâ wairs ne=isdewahs. Brunneneeki redſedami winnu us keiſara piſs puſſi jahjam, ſkrehja wiſſi no meſchina ahra tam pakkaſ un kleeſja ar ſkannu balſi: „Zeenijams brunneneeks! runna ar mums un ſakki, kas Tu eſſi, un no kahdeem laudim nahjis? Muhſu keiſars to lohti gribb ſinnaht, un mums pawehlejs to winnam paſtahſtiht?“ — Roberts tē nu redſedams, ka bija usgluhnehts, ſatrufkajs un apkaunejahs dikti; jo apdohmadamees, ka wehl bija grehku ſtrahpes zeetejs un negribbedams paſihſtams dohtees, wiſch eekſpeeda ſawam baltajam peekſchus ſahnds un laida, ko naggi neſſa pahr kalneem un leiſjahm prohjam. Weens no teem duhſchigakeem brunneneekem laida winnam pakkaſ, ka ſmiltis tik putteja ween gaiſâ; bet newarredams panahkt, tas ſweeda ar ſawu ſchlehpju, ne us winnu paſchu, bet us to balto ſirgu. Tomehr tas tâ ne=isdewahs, ſchlehps netrahpija ſirgu, bet Robertu paſchu, eekſkrehja winnam ziſkâ, noluhſa un gals palikka ziſkâ. Roberts tahs ſahpes nebuht nenomannidams, ſkrehja tiſſai prohjam un aiſſkrehja, bes ka brunneneeks to buhtu warrejis panahkt. Schis ſawu noluhſuſchu ſchlehpju usnehmis, jahja pee ſaweem beedreem atpakkaſ, rahdija, lâ tam bija iſgahjis, un wiſſi par to warren iſbrihniyahs un noſlumua. Roberts pa tam bija atkal

atpakkaf pee fawas affas, nolehza no sirga, nometta brunnas, kas abbi tuhdat pasudda, un tad iswilka to fchkehpa gallu no fawas ziffas un to paglabbaja starp diweem akmineem pee affas. Kad nu tur Robertam neweens dakteris flahht nebija, kam warretu luhgt to wahti fahfeet, tad winfch patz fapluhza jahli un fuhnas, usliffa tahs us to wahti, noplehfa tad gabbalu no fwahrka ohderes, un ar to to wahti apfehja, Bet, bes ka Roberts to mannija, keisara mehmas meita pa wiffu to laiku stahweja pils lohga, flattijahs un peefihmeja wiffu labbi. Un te nu labbi noredsedama, ka tas nerris irr tahds warrens un brangs brunneeneeks, fahka tas winnai patift un ta fahka ar mihlestibas = azzihm us winnu flattitees.

Roberts fawu wahti fahfehjis, gabja us keisara jahli pee maltites. Ta wahts winnam fahpeja ta, ka bija jaklibbo, jebfchu winfch gan waldijahs zif ween warredams, lai neweens to nefamannitu. Ne-ilgi pehz tam fanahza arri tee brunneeneeki un ar teem lihds arri tas, kas Robertam fchkehpu ziffa eefweedis, un stahstija keisaram, zif muddigi tas baltais jahtneeks warrejis aisbehgt, un ka winfch negribbedams to jahtneeku, bet to sirgu ar fawu fchkehpu trahpeht, netihfchi winnu paschu eewainojis, ta ka winna fchkehpagals tam ziffa noluhfis. Pee tam winfch keisaram dewa to padohmu: „Zerru, ka tas labbakais buhtu, ka Zuhš pa wiffu fawu walstibu liktu flaiji pasluddinaht, tahdu jahtneeku, kam baltas brunnas un balts sirgs, tuhdat pee Zums atwest, tapat arri lihds to fchkehpa gallu, kas winna ziffu eewainojis. Un ja pee tahda jahtneeka tas wifs flaidri redsams, tad winfch irr to wehrts, ka Zuhš kam fawu meitu dohdeet par feewu un to pussi no wiffas walstibas lihds.“ Keisars preezajahs lohti par tahdu padohmu; liffa bes kamefchanahs fchahdu pasluddinafchanu islaist un wiffu ta peeteift flahht, ka fchis brunneeneeks bija isteizis.

Kad fchi flaija pasluddinafchana zaur wiffu walstibu isfkanneja, tad to dabbuja dsirdeht arri Senefchalls,

kam firds wehl karstā mihlestibā nešchehligi degga us
 keisara meitas, tā ka winšch ne deenu, neds nakti ne-
 warreja gulleht un dohmadams dohmaja, kà prett keisaru
 warretu atreebtees un to jumprawu precksch fewim dab-
 buht. Schis nu, tif ko schahdu keisara pasluddinascha-
 nu dsirdejis, dohmaja tuhdat us leclu wiltibu, zaur ko
 drohschi sawas eegribbas warretu pauahft. Winšch lifka
 fewim apgahdaht baltu sirgu, baltas brunnas un baltu
 schkehpu, tad nehma nolautu schkehpa gallu un eeduhra
 to sawā zifkā. Tā nu wiffu isdarrijees, winšch zerreja
 keisaru peckrahpt un winna meitu par fewu dabbuht.
 Pawehleja arri saweem tuwakeem draugeem apbrunnotees
 un tā ar leclu kehuischfigu gohdibu un brangumu jahja
 us Rohmu. Tur winšch tuhdat bes nekahdas kawescha-
 naks meldejaks pee keisara, un to tā usruunaja: „Mans
 augstais pawehletais, es esmu tas, kas schinnis karrōs
 Zums trihsreis tif duhschigi palihdsejis; jo Zuchs mihle-
 dams esmu tohs eenaidneekus us abbejahm puffedm
 kappajis kà spakus. Zaur manni ween trihsreis Zuchs
 tohs nosohdamus Sarazenus uswarrejeet un aisdsinneet.“
 — Keisars pee tam nekahdu blehdibu nedohmadams un
 sawu wezzu deeneri un eenaidneeku, kas zaur blehdigu
 skunsti bija mahzijeos par gluschi sweschu pahrwehrstees,
 nepasihdams, lohti schehligi ar winnu ruunaja: „Zuchs
 nudeen effect brangs un duhschigs brunneeneeks! Tomehr
 baidohs to tizzeht, waj teefa, ko fakkeet!“ — Sene-
 schalls atbildeja: „Kungs un Keisars! esmu duhschigaks
 neka Zuchs tizzeht. Un ja gribbeet, lai peerahdu, ka
 taisniba ko fakku, tad apluhkojeet to schkehpagallu, kas
 mannā zifkā nolausees.“ To teizis winšch atflahja to
 weetu, fur pats to wahti bija eeduhris. Wet tas brun-
 neneeks, kas Robertu bija eewainojis, tur flahht buhdams
 un to schkehpagallu apluhkodams, palifka dohmigs; un
 wehl kreetak to apluhkojis, winnam nahza smeepli, labbi
 redsedams, ka tas nebija nebuht winna schkehpagals.
 Tomehr negribbedams dauds strihdtees, winšch neko ne-
 fazzija un nogaidija labbaku laifu.

6.

Nu bija laiks peenahzīs, kurrā tas ņehligais Deews Robertu no ņawas gruhtas grehkastrahpes gribbeja at-
laist; jeb ohtrahdi ņakkoht, kurrā tas ņawu grehkastrahpi
bija izņeetīs. Patlabban winņch wehl gulleja ņunnuņtalli
ar ņawu ņadurtu un zaur tam nņpampnņchu zisņku. Un
kad wehl nedrihņsteja runnaht, tad arri newarreja nekahdu
dakteru peeņaukt, ņas tam palihdsetu ņahpes atweeglinaht,
tadehl winņch ņahwa no ņunneem, ņas to mihleja, ņawu
wahti laisihņt; un tas winnam bija kohti labbi. Tur-
klaht winņch arri maņ ko par ņewi nn ņawahm ņahpehm
dohmaja; bet wairak Deewu ween luhdņa, lai tas par
winna nabbaga dwehņeli apņehlotohs.

Ba ņcho paņchu laiku tas gaddijahs, ņa tas ņwehtais
weentullis, pee ņa Roberts ņawus grehkus ņuhdseja un
ņas tam pehz Deewa nolihņchanas to grehkastrahpi bija
uslizzīs, atkal nakti us ņawu gultu gulledeems, ņapni
redseja, ņa Deewa engelīs pee winna atnahza, un to
ņlubbinaja tuhdaņ augņcham zeltees un eet us Rohmu.
Turklaht tas winnam ņtahstija wiņņu, ko Roberts bija
isdarrijs, ņeisaru un wiņņu Rohmu no Sarazeneem glah-
dams, ņa nu winna grehkastrahpes laiks irr pahrgahjīs
un wiņņi grehki tam peedohti. Wezzais ņwehtulis par
to kohti preezajahs, zehlahs no rihta agri augņcham un
gahja to zekku prohjam us Rohmu.

Bet nu tai paņchā rihta agri zehlahs augņcham Roh-
mā arri Senesņhalls, taiņitees un eet ohtureiņi pee ņei-
sara, winnam to ņklaidri ņinnamu darriht, ņa gribboht
luhgtees pehz winna meitas. Tik ņa ņeisars bija us-
zehlees, winņch to arri isdarrija. ņeisars, no ta wiņņa,
ko ņchīs teiza un rahdija, to par pateesibu turredams,
bes nekahdas ilgās pahrdohmaņchanas, ņcho winna luhg-
ņchanu arri paklaustija un ņawa meitu tam peeņohlija.
— Bet kad ņeisara meita to dabbuja dsirdeht, ņa winna
Senesņhallam par ņewu atdohta, tad winna Sene-
ņhallu jau pasihdama par to eenaidneku, ņas prett tehwu
un Rohmu kaxrojīs, un tāpat arri to ņalschibn, ko tas

taggad isdarrijis, palikka tihri fà ahrprahtà, faplehse fawas drehbes, un pluhfaja mattus no galwas ahrà. Tamehr newarredama runnaht, ta neso nespehja isdarrites. Keisars, winnas tehws, to peespeeda ar warru, fa tai waijadseja gehrbtees un puschfotees fà bruchte, un tad pats to nehma pee rohkas un wedda basnizà, ar wiffu keisarisku gohdibu un brangumu, pawadditi no grafeem, baroneem un augstahm zeenigahm gaspaschahm. Neweens us tahs meitas sihmehm wairs nellawisjahs un tadehl winna dsilli noskummuse un bes wiffas eepreezinafchanas tiffa aiswesta basnizà. Kurfch tè nu warreja winnas behdign firdi eepreezinaht?

Keisars ar wiffu fawu pilsstahti nu bija basnizà eegahjuschi; arri Seneschalls, fo wehl neds keisars, neds kaut kahds no winna draugeem passinna, ar faweem labbakeem draugeem un gohdibu tur bija fapuzinajees; un tas brihdis steidsahs flahht, kurrà schim pahrim bija tift falaulatam. Bet tè nu notiffa sawads jauns brihnumis, kas isdewahs keisara meitai par laimi un par labbu un gohdibu tam atgreesigam Robertam, fo laudis par „wella Robertu“ faufaja un us kurren neweens tam brihdim nedohmaja. So kad preesteris to augstu laulibas sakramentes luhgschahanu turreja un jau drihs eefahka laulahht, tad bruchte pahrtuhka winnas mehles faite, ta fazehlahs un fawu tehwu to keisaru tà usrunnaja: „Al tehws, waj Zuhš bes wiffa prahta esseet, tizzedami to, fo schis lepnais un blehdigais wiltneeks Zams preefschâ tenkajis? Wifs tas, fo schis runnajis, irr gluschi melli! So schis pats irr Zuhšu uahwigais cenaidneeks. Bet schè, schi pilskata waijag fur mahjoht swehtam un Deewa-bihjigam wihram, kam mannim un mums wiffseem par muhsu dsihwibas isglahbschahanu japateizahs. Senn jau noskattijohs us ta labbeem tiffumeem un darbeem, rahdiju to arri ar sihmehm, bet Zuhš netizzejeet mannam sihmehm, un nekahweet newecnam tahm tizzeht!“ Keisars palikka kochti preezigis par to, fo tas scheitan dsirdeja un redseja; un tè nu winnam arri fà swihai

no azzihm nofritta un tas celfch fawas meitas bruhgana eeraudfija Senefchallu fawu nifnaku eenaidneeku. Schis to pamannidams, no nifnuma un fauna palikka farkans kà wehjis, fprukka fleppen ahr' no basnizas, lehza fawain firgam muggurà un behga prohjam ar wiffu fawu pulku un gohdibu. Pawests pats, kas arri tur flabt bija, bruhiti nu ispraffija, kas tas par tahdu wihru bijis, no ka winna patlabban runnajufe? Bet ta meita us to newahrdu ne-aibildeja, nehma keifar, fawu tehwi un pawestu, katur pee rohkas un wedda tohs dahrsà pee tahs struhglu-akkas, fur Roberts katurreis fawas deb-befigas brunnas un firgu bija dabujis un atkal nolizzis. Schè winna iswilka no akminustarpas ahrà to schkehpagallu, ko Roberts no fawas ziskas bija iswilzis un tur paglabbajis. Tas brunnenekes, kas Robertu eewainoja, no tahlenes teem pakkal eedams, to wiffu noskattijahs, un to schkehpagallu eeraudfijis, kahpa preefchà ar fawu nolaustu schkehpu, likka to gabbalinu tur flabtu un tas passaja tà kà jau tur bijis. Wiffi to flattijahs brihnidamees. Tè nu ta meita wehl us pawestu teiza: „Nu paklaufeetees: zaur ta duhschiga un zeenijama brunnenekka drohschprachtibu, kas scho schkehpagallu no fawas ziskas iswilka, mehš wiffi trihsreis effam isglabhti no to nefizzigu Sarazenu usmahfshanahm, un tohs uswarrejufchi — trihsreis arri esmu redsejis winna baltu firgu un brunnas, ko winsch pee schihs akkas trihsreis usgehrba un atkal nogehrba. Bet no kurrenes winsch tahs dabuja un fur tahs atkal palikka, to nekad ne-esmu dabujufe sinnaht. Tomehr tikdaudf sinnu, ka tas jachtneeks pats katurreis no funnastakka isnahza, tè apbrunnajahs, aisjahja — atjahja, un tahs brunnas nolizzis, atkal us funnustalli aisgahja, fur tas jau ilgu laifu mahjo.“ Un tad us fawu tehwi tà teiza: „Tas pats irr irr tas, kas Jums semmi, laudis un gohdu glahbis. Jums par to peeklahjahs winnam peenahkamu algu doht. Gessim paschi pee winna un fanemfim to pateefibu no winna pascha muttes.

Pawests, keisars, winna meita un wiffi nu aisgahja us to fakti, fur Roberts pee funneem stalli gulleja. Winnu tur eeraudsidami, un no tahs meitas peerahdichanas pahrleezinati, fa schis irr tas pateefigais glahbejs, tee wiffi tam parahdija leelu apzeenischanu. Bet Roberts us wiffieem winnu gohdaschanas wahrdeem neko ne-atbildeja. Tad pats keisars us winnu teiza: „Luhdsam Tewi, draugs mihlais, nahz schurpu un rahdimums sawu zifku; jo ta man par wiffahm leetahm Jareds.“ Roberts te nu gan nomannija, kapehz keisars to no winna pagehreja; bet winsch islikfahs, fa nebuht to nesaprohtohht, fo keisars runnaja, wilka no sawas appakfchas falminu ahra, falausija to un spehlejahs to stary pirfsteem tihdams. Bes tam winsch wehl arri daschus zittus johkus tur darrija, gribbedams keisaru un pawestu eefmihdinahht un peerahdiht, fa tee patlabban ar nerri walloda laiduschees. Bet nu wehl pats pawests us winnu pagreesahs un to ta usrunnaja: „Es tewim pawehlu eefsch Deewa un Ta wahrda, kas muhs pee frusta atpestijis, fa tew buhs ar mums runnahht!“ Bet Roberts, nezeredams no sawas grehkastrahpes walla effam, lehza fa nerris augfcham, islikfahs, fa buhtu pats pawests un smeedamees swehtija pawestu paschu. Bet pee tam atpakka atfaktijees, winsch eeraudstija ais muggaras to wezzu swehtu weentulli, kas winnam to grehkastrahpi bija uslizzis. Schis wezzais sawu biftsbehrnu, fo tif ilgi mellejis, schè nu atraddis, fauza us to ar tif dikru balsi, fa wiffi klahbtuhdami flaidri warreja dsirdeht: „Klaufees mans draugs! nu flaidri sinnu, fa tu effi tas Roberts, fo zilweki par „wella Robertu“ eefaufsch; bet no schihs stundas tu buhfi fauzams „Deewa wihrs;“ jo Tu effi tas, kas scho semmi no Sarazeneem isglahbis. Klausu un gohda Deewu, fa tu lihds schim darrijis, kamehr sawu grehkastrahpi zeeti, tad Deews tewi ne-atstums. Jo taws un mans Deews un Kungs manni fuhtha pee Tewim un atwehl Tewim nu atkal runnahht, par prahfigu zilweku palift, un tahdus

nerrastikkus wairs nedarriht. Tu nu gan par fawcem grehkeem iszeetis un wiffi tee Lewim nu peedohti."

Roberts to dsirdejis, tuhdaſ nomettahs zelloſ, pazehla fawas azzis un rohkaſ uſ augſchu un tad ar affaru pillahm azzihm ta iſfauzahs: „Debbefu kehniſch! pateizohs Lewim no wiffaſ firdeſ, ka Tu mannim wiffuſ mannaſ breeſmiguſ grehkuſ peedewiſ, un tahdu maſu grehkaſtrahpi Tu peenehmis par gandarrifchanu!“ Paweſts, keiſaraſ, wiinna meita nn wiffi, kaſ tur flahſt bija, no wiffaſ firdeſ un ar leelu preeku preezajahs, kaſ tee Robertu dsirdeja ta kohſchi un laipnigi runnajam. Bet te nu Roberts tuhdaſ wiſſeem „ardeewaſ“ dewiſ, ſteidſahs no Rohmaſ prohjam uſ fawu tehwaſemmi, pee fawcem wezzaſeem. Bet netahſ no piſſata jahjiſ, wiinnaſ parahdijahs Deewa engeliiſ un tam pawehleja uſ Rohmu atpaſſkaſ greetteeſ; jo tur wiinna gaidoht leela laime. Atpaſſkaſ uſ Rohmu un keiſara pilli atgreetteeſ, keiſaraſ wiinna ar gohdu faehma, un fawu meitu, kaſ bija lohti ſkaiſta un mihliga, un kaſ wiinna jau no ta laika, kaſ pee ſtruhglu=akkaſ redſeja, fawaſ firdi bija eenehmufe, patſ tam peewedda par bruhti un laulatu draugu. — Ta bija augſta preeku un gohdudeena wiffai Rohmai; un neweeſ, kaſ tohſ gohduſ redſeja, newarreja Robertu uſſkattiht, ne=eeſauzeeſ: „Schim wihram mums wiſſeem japateizahs; jo wiſſch muhſ atpeſtijis no muhſu nahwiſeem eenaidneeſeem.“

Schiſ gohdaſahſaſ keiſaraſ ſatureja tſchetrapazmit deenaſ ar wiſſeem gohdeem un brangumeem. Kad taſ wiſſ nobeidſahſ, tad Roberts atwaddijahs no keiſara, grippedamaſ uſ Normandiju reiſoht, fawu tehwu un mahti apmekleht, un teem parahdiht fawu jaunu gaſpaſchu. Keiſaraſ wiinnaſ liſſa pawaddiht ar leelu gohdibu un ſtahti un ſadewa tam lihdiſ baggataſ un dahrgaſ ſchkinſibaſ no ſelta, ſudraba un dahргеem aſmineem. Ta tad Roberts aiſreiſoja ar fawu jaunu gaſpaſchu un wiſſu no keiſara lihdiſ dohtu gohdibu un baggatibn no Rohmaſ uſ Normandiju un Rues, fawaſ tehwa piſſatu.

Ar augstu gohdu pilfsats winnuš fanehma un preezajahš diwlahrtigà mehrà par to, ka fchis wiinu erzoga dehs, fo tee pee meefas un dwehfeles par pasudduschu turreja, tahds zeenijams un tahdà gohdiba un brangumà pee winneem atkal atnahza; tomehr Roberts ar fawu gaspaschu abbi paschi noflumma gauschi, tapehž ka wiina tehws, tas erzogs, bija nomirris un zeeminòš waldija negantigs un breefmigi nifns brunneneeks, kas Roberta mahtei dauds behdas bija darrijis. Schim neweens no tahš semmes brunneneekeem un baroneem nedrihšteja pretti zeltees, jo tas bija neganti warrens. Roberts to wiffu isdširdejis, schim bahrgam newaldamam zeeminam tuhdat us weetas peeteiza karru, apbrunnoja fawus warrenos, gahja tam pretti, to uswarreja, fanehma paschu dsihwu un lifka to kà blehdi noteefah.

To wiffu Roberts us ahtru rohku isdarrija; bet tas schehlums un flummiba, ka tehws mirris, un winsch tam wairs nedabbuja fawas wainas noluhgt un parahdiht, ka atgreesees un zittahds zilweks palizzis, winnam gahja tà pee firds, ka nebuht lehti newarreja apmeerinatees. Tiffai ar to winsch wehl apmeerinajahš uu eepreezinajahš, ka fawu mihku mahli wehl atradda weffelu un to warreja eepreezinah.

Wiina falda feewina to firs-nigi mihleja un isturreja, un schim abbahm winsch wiffu pa prahtam darrija un isteiza, kahdus warrenus darbus bija isdarrijis, kamehr schee mahjās, pilli fehdejusch.

Tà wiini jauki un mihki kohpà dsihwoja.

Tà weenprahtigi dsihwodameem kahdà deenà atnahza Robertam wehstneeks no fawa feewas tehwa ta Keisara, kas erzogu Keisara wahrda apfweizinadams tà usrunnaja: „Erzoga leelskungs! mans kungs un Keisars manni pee Jums fuhrijis un leef Juhs luhgt, pee wiina nonahft, un tam atkal palihdseht karoht prett fawu wezzu eenaidneeku, Seneschallu. Tas patlabban atkal prett wiina fazehlees un draude Rohmu ar sohbinu un ugguni nopohstih.“ Roberts to dsirdejis, no wiffas firds eescheh-lojahš par Keisaru, fapulzinaja us ahtru rohku tifdauds ap-

brunnotus wihrns, zif ween Normandijā warreja sadab-
 buht un steigtin steigdamees jahja ar teem prohjam us
 Rohmu. Bet eekam winsch ar saweem laudim Rohmu
 aisfneedsa, tas eenaidneeks keisara spehku ar wissu keisaru,
 kas tam pretti gahja, bija nosittis. Roberts to dsirdejis,
 wehl jo wairak faniknojahs, steidsahs un mettahs ar wissu
 warru tam aplehgeretam pilstatam palihgā. Beesā un ne-
 schehligā kauschanās tas gaddijahs, ka winsch saskrehjahs
 ar paschu Seneschalln. To ceraudsijs, Roberts winnam
 uskleedsa: „Tu wiltigs blehdineeks! stahjees tuhda! man-
 nim pretti! Taggad tu no mannam rohkahm wairs
 ne-isspruffi! — tu wairs ne-isspruffi! — No blehdibas
 tu ar schlehpu pats sawu zifku sabakstiji, gribbedams
 keisaru peekrahpt; bet tas tewim ne-isdewahs. Taggad
 tu mannu lungu un keisaru nosittis — to, kas tewi
 pirmak tif augsti pagohdinajis. Glahb nu pats sawu
 dsihwibu — jo schodeen ta tewim suddihs! — waj tu
 dsirdi! schodeen ta tewim suddihs!“ — Kad tas wilti-
 neeks tahdus wahrdu no Roberta muttes, ko arri winsch
 par „wella Robertu“ bija dsirdejis iēdaudsinajam, dsir-
 deja, tad tas neweenu wahrdu ne-atbildedams, raudsija
 sprukt un zaur behgshanu glahbtees. Bet Roberts skrehja
 winnam pakkak un wilka tam ar sawu sohbinu tā par
 galwu, ka neween ta brunnuzeppure, bet arri galwa lihds
 pascheem sohbeem bija puschu un Seneschalls us reis kā
 maifs no sirga semme nokritta un bija pagallam. Ro-
 berts to lihki likka eenest Rohmā eekschā, lai Rohm-
 neeki nu redsetu sawu eenaidneeku nobeigtu. Wissa
 Rohma tē nu dabbuta winnu apskattihst un tā wissi
 tiffa pahrelezinati, ka winnu nihtakais eenaidneeks pagal-
 lam. Erzogs Roberts nu palikka Rohmā, kamehr wiffus
 Sarazenus bija aisdfinnis, tad winsch ar wisseem sa-
 weem laudim atgreesahs atpakkak us Normandiju, us
 mahjahm, preezigs par to uswarreshanu un noskummis
 par sawa seewas tehwa nahwi. Mahjās pahmahjis
 winsch sawu mahiti un gaspashu atradda leela truhre
 par Rohmas keisara nahwi, kas pa to laifu jau arri

winnu auf's bija atskannejuse. Bet Roberts tohs ap-meerinaja zif warredams un teem isstahstija, ka winsch keisara nahwi pee Seneschalla atkal atreebis, to nokaudams un tã wiffu Rohmu no fawem cenaidneekem atpestijis.

Tã tad erzogs Roberts ar fawu mihtu gaspaschu waldija taisni un lehnigi par fawu tehwa walsti, no wiffas walsts augsti gohdati un mihleiti. Genaidueeki to bihjajahs un draugi to zeenija un mihleja. Pa wiffu to gabbalu winna wahrds zehlahs augstã gohda peeminna. Sefchdesmit un diwus gaddus wezs, winsch no pafauls fchirdamees, atstahja fawã weetã brangu un gudru dehlu, Richards wahrda. Tas lihdj ar Franku lehninu Kahrli daudj warrenus darbus isdarrijs, leelus karrus weddis prett Sarazeneem un palihdsejis kristigu tizzibu pa wiffu pafauli isplattiht un eegrunteht.

Tas nu tas stahsts par to „wella Robertu.“ Par pabeigu fchẽ peeleeku fchohs ihfus wahrdu:

- 1) naw labbi, kad mahtes tahdãs deenãs irr niknas un lazzekles un fawus behrnus warr lahdeht un teem faunumu nowehleht, kã Roberta mahte;
- 2) kahdas behdas wezzakeem, kad Jareds behrni us nelabbeem zekkeem, un tee tik stuhrgalwigi, ka wairs neleekahs atgreestees, un it ihpafchi, kad atsiht, kas zaur pafchu wainu tee tahdi paliffufchi;
- 3) ka Deewa Garram irr fpehka to wifs apzeetinajufchohs besdeewigajo atgreest, fawã laikã un zaur fawn mums ne-isprohtamu palihgu, kad Deewa fchehlastiba par to fpihd, un
- 4) ka no ta wifs negantiga zilweka, kad winsch pateest atgreesees, wehl warr isnahkt tas wifsbrangafais un teizamais zilweks, kas daschu labbumu warr pafaulẽ isdarriht.

Sawas weetas un leetas arween til atwehleet Deewam,
Tizzeet tad drohschi, ka winsch fwehtihß nu pafargahs Zuhß!